

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Кафедра фізичної культури та спорту

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор із науково-педагогічної
роботи

 Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ШКІЛЬНА ГІГІЄНА

AGE-RELATED PHYSIOLOGY AND SCHOOL HYGIENE

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни обов'язкова

(цикл професійної підготовки ОК)

мова викладання українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань А Освіта, спеціальності АЗ Початкова освіта, кваліфікація бакалавр початкової освіти

«4» березня 2025 р. 17 с.

Розробник: Цвях Ольга Олександрівна, кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної культури та спорту.

Гарант освітньої програми – Філімонова Тетяна Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» розглянуто на засіданні кафедри фізичної культури та спорту
Протокол № 8 від «05» березня 2025 р.

Завідувач кафедри

Віталій Лелека

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В.О. Сухомлинського
Протокол № 3 від «06» березня 2025 р.

Голова

Людмила Хрящевська

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу

Андрій Лабарткава

Робочу програму навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 3 від «26» березня 2025 р.

Голова НМР НУК

Сергій Слободян

© НУК, 2025

© Цвях О.О., 2025

ЗМІСТ

<i>Вступ.....</i>	<i>4</i>
<i>1. Опис навчальної дисципліни.....</i>	<i>5</i>
<i>2. Мета вивчення навчальної дисципліни</i>	<i>6</i>
<i>3. Передумови для вивчення дисципліни</i>	<i>6</i>
<i>4. Очікувані результати навчання</i>	<i>6</i>
<i>5. Програма навчальної дисципліни.....</i>	<i>8</i>
<i>6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування</i>	<i>12</i>
<i>7. Форми поточного та підсумкового контролю.....</i>	<i>12</i>
<i>8. Критерії оцінювання результатів навчання.....</i>	<i>13</i>
<i>9. Засоби навчання, Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна;</i>	<i>16</i>
<i>10. Рекомендовані джерела інформації.....</i>	<i>17</i>

ВСТУП

Анотація

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня. Є частиною професійної підготовки. Загальна кількість годин та кредитів становить 90 годин 3 кредити ECTS.

У процесі вивчення дисципліни розглянуто предмет і завдання курсу «**ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ШКІЛЬНА ГІГІЄНА**». Розглянуто функції та процеси життєдіяльності організму та окремих систем та органів. Також розглянуто фізіологічні параметри систем людини в різні вікові періоди. Особливу увагу приділено питанню збереження та укріплення здоров'я людини, зокрема школярів. Розглянуто питання фізичного розвитку дітей шкільного віку.

Ключові слова:

вікова фізіологія, системи організму, здоров'я, фізичний розвиток, системи організму під час рухової активності, шкільна гігієна.

Abstract

for applicants for higher education of the first (bachelor's) level. It is a part of professional training. The total number of hours and credits is 90 hours 3 ECTS credits.

In the process of studying the subject of the course is considered.

Students consider the subject and tasks of the course " **AGE-RELATED PHYSIOLOGY AND SCHOOL HYGIENE**". They study the functions and life processes of the body and individual systems and organs. When studying the discipline, the physiological parameters of human systems in different age periods are also considered. Special attention is paid to the issue of preserving and strengthening human health, in particular schoolchildren. The issue of physical development of school-aged children is considered.

Keywords:

age physiology, body systems, health, physical development, body systems during physical activity, school hygiene.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	А Освіта	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 9		2-й	2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	А3 Початкова освіта ОП (всі спеціальності)	Семестр	
		3-й	3-й
		Лекцій	
Індивідуальне науково- дослідне завдання –		15 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		15 год.	4 год.
Загальна кількість годин – 90		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2;	Освітній рівень: перший(бакалаврський)	Самостійна робота	
		60 год.	82 год.
самостійної роботи студента – 6		Індивідуальні завдання: 0 год.	
		Вид контролю: залік	
		Форма контролю: письмова	

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни оволодіння майбутніми педагогами знаннями про функції тіла людини, які б сприяли формуванню гармонійної особистості учнів, зміцненню та збереженню їх здоров'я. Поглибити знання студентів в розумінні функцій скелету та м'язової системи та інших систем організму. Знання вікової фізіології дає можливість розробити гігієнічні норми необхідні для збереження здоров'я у різні вікові періоди.

Завдання курсу:

- ознайомити з будовою та функціонуванням всіх систем організму (опорно-руховий апарат, травна, дихальна, кровоносна, нервова, імунна системи та органи чуттів)
- надати теоретичні основи фізіологічних станів систем організму в різні періоди розвитку людини;
- поглибити знання щодо фізичного розвитку дітей шкільного віку. Вміти розробляти режим дня навчальних закладів, режим дня школярів;
- знати вимоги до шкільних приміщень та майданчиків при заняттях фізкультурою;
- сприяти вихованню здорового способу життя, вдосконалити фізичні навички молоді;
- формувати інтерес до здорового способу життя, запобігати гіпокінезії

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у сфері середньої освіти:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

КЗ-9. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна» доцільно проводити в 4 семестрі на основі знань з шкільного курсу біології, анатомії та морфології.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно- літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Програмні результати навчання

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проектувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

5. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Завдання і зміст дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна»

Змістовий модуль 1. Завдання і зміст дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна».

Мета, задачі і зміст курсу «Вікова фізіологія та шкільна гігієна». Місце дисципліни у підготовці вчителів фізичної культури та тренерів видів спорту. Історія становлення. Методи. Основні теорії індивідуального розвитку людини. Вікова періодизація. Характеристика основних періодів онтогенезу.

Загальні особливості будови та функціонування опорно-рухової системи.

Змістовий модуль 2. Розвиток та функціонування опорно-рухового апарату

Загальні особливості будови та функціонування опорно-рухової системи. Вікові та функціональні зміни сполучень кісток. Вікові особливості хребта. Ріст. Вікові особливості черепа. Грудна клітка. Особливості розвитку та функціонування м'язів.

Кредит 2. Дихальна, кровоносна, травна та видільна системи

Змістовий модуль 3. Функції повітроносних шляхів. Показники зовнішнього дихання (ЧД, ЖЄЛ, ХОД, МВЛ). Будова та фізіологічні властивості серця. Показники роботи серця (ЧСС, СОК, ХОК, АТ). Вікові особливості функціонування дихальної та кровоносної системи. Вікові особливості серця та перикарду.

Змістовий модуль 4. Травна система. Харчування. Поживні речовини. Вікові особливості нирок. Вікові особливості статевих органів.

Нервова система та органи чуттів.

Змістовий модуль 5. Нервова система та органи чуттів. Поняття про ЦНС. Спинний та головний мозок. Вікові особливості головного мозку. Вікові особливості функціональних центрів кори великого мозку. Вікові особливості органу зору. Вікові особливості органу слуху та рівноваги. Орган смаку, орган нюху. Шкіра та її похідні.

Змістовий модуль 6. Імунна система. Особливості формування імунітету у дітей. Вакцинація.

Кредит 3. Шкільна гігієна

Змістовий модуль 7. Гігієна як наука. Предмет та завдання гігієни. Історія становлення та розвитку гігієни. Методи. Зв'язок гігієни з іншими науками. Закони гігієни. Шкільна гігієна.

Змістовий модуль 8. Основні питання шкільної гігієни. Гігієнічні основи режими дня навчальних закладів, режим дня школяра. Гігієнічні вимоги до будівлі школи, шкільної ділянки та спортивних споруд. Гігієнічні вимоги до класів та інших шкільних приміщень. Гігієнічні вимоги до спортивного приладдя. Медичне обслуговування шкіл.

Змістовий модуль 9. Особиста гігієна. Догляд за шкірою. Догляд за порожниною рота. Гігієна одягу та взуття. Загартовування. Режим праці та відпочинку. Гігієна харчування.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	11	12
Модуль 1.										
Завдання і зміст дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна»										
Змістовий модуль 1. Завдання і зміст дисципліни «Вікова фізіологія та шкільна гігієна». Мета, задачі і зміст курсу «Вікова фізіологія та шкільна гігієна». Місце дисципліни у підготовці вчителів. Історія становлення. Методи. Основні теорії індивідуального розвитку людини. Вікова періодизація. Характеристика основних періодів онтогенезу.	15	2	3	–	10	15	1		–	14
Загальні особливості будови та функціонування опорно-рухової системи.										
Змістовий модуль 2. Розвиток та функціонування опорно- рухового апарату Загальні особливості будови та функціонування опорно-рухової системи. Вікові та функціональні зміни сполучень кісток. Вікові особливості хребта. Ріст. Вікові особливості черепа. Грудна клітка. Особливості розвитку та функціонування м'язів.	15	3	2	–	10	15	1	1	–	13
Усього годин	30	5	5		20	30	2	1	–	27
Модуль 2.										
Дихальна, кровоносна, травна та видільна системи										
Змістовий модуль 3. Функції повітроносних шляхів. Показники зовнішнього дихання (ЧД, ЖЄЛ, ХОД, МВЛ). Будова та фізіологічні властивості серця. Показники роботи серця (ЧСС, СОК, ХОК, АТ). Вікові особливості функціонування дихальної	10	3	2	–	5	10	1	0	–	9

та кровоносної системи. Вікові особливості серця та перикарду. Змістовий модуль 4. Травна система. Харчування. Поживні речовини. Вікові особливості нирок. Вікові особливості статевих органів.	10			–	10	10	-	1	–	9
Нервова система та органи чуттів.										
Змістовий модуль 5. Нервова система та органи чуттів. Поняття про ЦНС. Спинний та головний мозок. Вікові особливості головного мозку. Вікові особливості функціональних центрів кори великого мозку. Вікові особливості органу зору. Вікові особливості органу слуху та рівноваги. Орган смаку, орган нюху. Шкіра та її похідні. Змістовий модуль 6. Імунна система. Особливості формування імунітету у дітей. Вакцинація.	10	2	3	–	5	10	-	1	–	9
Усього годин	30	5	5		20	30	1	2	–	27
Модуль 3.										
Шкільна гігієна										
Змістовий модуль 7. Гігієна як наука. Предмет та завдання гігієни. Історія становлення та розвитку гігієни. Методи. Зв'язок гігієни з іншими науками. Закони гігієни. Шкільна гігієна. Змістовий модуль 8. Основні питання шкільної гігієни. Гігієнічні основи режими дня навчальних закладів, режим дня школяра. Гігієнічні вимоги	15	2	3	–	10	15	1	1	–	13

до будівлі школи, шкільної ділянки та спортивних споруд. Гігієнічні вимоги до класів та інших шкільних приміщень. Гігієнічні вимоги до спортивного приладдя. Медичне обслуговування шкіл.	15	3	2	–	10	15	0	0	–	15
Змістовий модуль 9. Особиста гігієна. Догляд за шкірою. Догляд за порожниною рота. Гігієна одягу та взуття. Загартовування. Режим праці та відпочинку. Гігієна харчування.										
Усього годин	30	5	5		20	30	1	1	–	28
	90	15	15		60	90	4	4		82

Розподіл годин лекцій

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть годин ДФН	Кіл-ть годин ЗФН
1.	Завдання і зміст дисципліни «ВІКОВА ФІЗІОЛОГІЯ ТА ШКІЛЬНА ГІГІЄНА». Мета, задачі і зміст курсу.	2	1
2.	Розвиток та функціонування опорно-рухового апарату	3	
3.	Вікові особливості функціонування серцево-судинної та дихальної систем	3	1
4.	Вікові особливості функціонування нервової системи та органів чуттів.	2	
5.	Основи шкільної гігієни. Гігієнічні принципи організації навчального процесу в школі	2	1
6.	Гігієнічні принципи організації навчального процесу в школі	1	
7.	Гігієнічні вимоги до земельної ділянки школи, її приміщень	0,5	1
8.	Обладнання шкільних приміщень	0,5	
9.	Гігієнічна оцінка мікроклімату та освітлення приміщень школи	0,5	
10.	Особиста гігієна.	0,5	
Разом:		15	4

Розподіл годин семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
	Теми семінарських – не передбачено.	
Разом:		

Розподіл годин практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть год. ДФН	К-ть год. ЗФН
1.	Практична робота 1. Оцінка фізичного розвитку дітей	1	1

	та підлітків.		
2.	Практична робота 2. Вікові особливості опорно-рухового апарату. Визначення постави у дітей, дослідження та оцінка склепіння стопи.	1	
3.	Практична робота 3. Оцінка функціонального стану серцево-судинної системи. Будова і робота серця.	1	1
4.	Практична робота 4. Органи дихання. Вікові особливості прояву фізіологічних закономірностей системи дихання.	1	
5.	Практична робота 5. Вікові особливості обміну речовин та енергії. Визначення норми основного обміну та добових енерговитрат.	1	
6.	Практична робота 6. Вікові особливості функціонування ендокринних залоз. Фізіологічна роль гормонів.	1	
7.	Практична робота 7. Загальний план будови нервової системи, рефлексорний принцип її діяльності.	1	1
8.	Практична робота 8. Вікові особливості вищої нервової діяльності. Визначення індивідуально-типологічних особливостей ВНД людини.	1	
9.	Практична робота 9. Вікові особливості функціонування і гігієна зорового і слухового аналізаторів.	1	
10.	Практична робота 10. Вікові особливості функціонування і гігієна зорового і слухового аналізаторів.	1	
11.	Практична робота 11. Гігієнічна оцінка тижневого розкладу школярів початкової та середньої школи.	1	1
12.	Практична робота 12. Розробка режиму дня школярів (дошкільнят).	1	
13.	Практична робота 13. Гігієнічні вимоги до будівлі школи та земельної пришкольної ділянки	1	
14.	Практична робота 14. Гігієнічні вимоги до спортивних споруд.	1	
15.	Практична робота 15. Гігієнічні вимоги до спортивного приладдя та одягу.	1	
Разом:		30	4

Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кіл-ть Годин ДФН	Кіл-ть Годин ЗФН
1.	Внутрішньоутробний розвиток дитини	20	27
2.	Кардіореспіраторна система та м'язова діяльність. Серцево-судинна система при руховій активності. Реакції ССС на фізичне навантаження. Регуляція дихання при роботі.	20	27
3.	Миттєві фізіологічні реакції на навантаження.	20	28
Разом:		60	82

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

- 1) на лекційних заняттях:
 - лекція;
 - пояснення;
 - дискусія;
 - диспут;
 - ілюстрування;
 - демонстрація;
 - відеометод;
 - майстер-клас

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді;
- письмові відповіді;
- робота з альбомом;
- проєктні (самостійні) роботи;
- контрольна робота;
- реферати.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

- Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.
- Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. В кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру. Семестровий підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену або заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни: екзамен проводиться у формі тестування.
- Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, проєктні (самостійні) роботи), реферат, контрольна робота (максимально 85 балів) й оцінки за контрольну роботу (максимально 15 балів).
- Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.
- Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Усні відповіді на заняттях	Критерії оцінювання
20-16	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, містить аргументовані висновки з доречним ілюстративним матеріалом, може підкріплюватися коректними цитуваннями думок / поглядів учених.
15-11	Відповідь в цілому правильна, доволі повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
10-5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована з використанням неправильної / некоректної термінології.
4-3	Відповідь частково правильна, містить неточності, проте не містить жодних аргументів та ілюстративного матеріалу.
2-1	Студент не дає відповіді чи його відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 300 балів (15 відповідей по 20 балів ДФН, 4 відповіді по 10 балів ЗФН).</i>

Самостійна (проектна) робота	Критерії оцінювання
10-9	Студент правильно виконує завдання в установленний термін, презентує аналітику різних наукових джерел, підбирає доречний ілюстративний матеріал, здійснює коректні та доцільні цитування, а також грамотно проводить експеримент і на високому рівні здійснює обробку його результатів.
8-7	Студент правильно виконує завдання в установленний термін, презентує аналітику різних наукових джерел, допускається незначних помилок у добірці ілюстративного матеріалу, здійснює коректні та доцільні цитування, в експериментальних роботах містяться незначні недоліки в обробці їхніх результатів.
6-5	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але поверхнево чи з певними неточностями, подає недоцільні цитування та недоречні ілюстрації, а також виконує експериментальні роботи не на різноманітних мовленнєвих матеріалах та з недостатньою кількістю респондентів.
4-3	Студент виконує роботу з порушенням встановленого часу для цього виду роботи; дає в цілому правильну відповідь, але не презентує аналітику різних наукових джерел, не підбирає доречний ілюстративний матеріал, не наводить коректні та доцільні цитування, проводить експерименти, проте не презентує обробку його результатів та не демонструє вміння робити висновки.
2-1	Студент виконує роботу з методичної допомоги викладача на кожному етапі проведення експериментів.
0	Студент не виконує роботи.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 50 балів (5 робіт по 10 балів ДФН, 3ФН).</i>

Реферат	Критерії оцінювання
---------	---------------------

10	Реферат має обсяг 15 або більше друкованих (рукописних) сторінок; проблема, яка в ньому розглядається, викладена повно, послідовно, логічно; список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії.
7	Реферат має обсяг 10 сторінок; тема реферату викладена досить повно, але є певні недоліки у логіці викладу; бібліографічний список нараховує 4-5 джерел, відповідає сучасним правилам, але містить певні помилки.
5	Обсяг реферату є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово; у бібліографічному списку менше чотирьох наукових джерел і є помилки.
0	Тема реферату нерозкрита, у бібліографічному списку менше 2 наукових джерел, і він подається не за сучасними правилами.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 15 балів (1 реферат по 15 балів ДФН, ЗФН).</i>

Контрольна робота	Критерії оцінювання
ДФН 30 ЗФН 30	Робота виконана без змістових помилок (завдання I, II та III рівнів складності), містить точні відповіді на питання теоретичного характеру, правильно ідентифікує технологію і правильно виявляє брехню в тексті. Бал знижується в разі наявності орфографічних та пунктуаційних помилок.
ДФН 20-15 ЗФН 20-15	Робота представлена з повними та правильними відповідями всіх рівнів складності, студент правильно ідентифікує технологію профайлінгу і правильно структурує хід виявлення брехні в тексті, проте допускається помилок шляхом упущення кількох відповідних маркерів. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 14-10 ЗФН 14-10	Робота виконана з огріхами в описі технології профайлінгу, проте безпомилково виконано завдання I та II рівнів складності. В такій роботі завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 9-3 ЗФН 9-3	Робота виконана з неточностями у формулюванні дефініцій термінів (II рівень складності) та значними огріхами в описі технології профайлінгу (III рівень складності). Завдання щодо детекції брехні в тексті виконано неправильно або не виконано взагалі. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
ДФН 3-1 ЗФН 3-1	Робота містить значну кількість помилок у завданнях усіх рівнів складності або незначну кількість помилок у завданнях I та II рівнів складності та відсутності виконання завдань III рівня. Бал знижується в разі наявності орфографічних і пунктуаційних помилок.
0	Робота не виконувалася.
	<i>Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 30 балів (для ДФН, 30 балів для ЗФН)</i>

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Практичні заняття	15x10 балів = 150 балів	15x10 балів = 150 балів
Поточне тестування	2 x10 балів = 20 балів	2 x10 балів = 20 балів
Самостійна (проектна) робота	3x10 балів = 30 балів	3x10 балів = 30 балів
Реферат	1x10 балів = 10 балів	1x10 балів = 10 балів
Контрольна (письмова) робота	3x30 балів= 90 балів	3x30 балів= 90 балів
Всього	300 (3 кредити)	300 (3 кредити)

Переведення балів за кредити в 100-бальну систему	
300	100 б
285	95 б
270	90 б
255	85 б
240	80 б
225	75 б
210	70 б
195	65 б
180	60 б
165	55 б

•

9. Засоби навчання

- Макети і муляжі
- Лабораторне обладнання (матеріали та препарати тощо);
- Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальні лабораторії Skeleton 3D anatomy, 3D-атлас)
- Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали.
- На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.
- Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників, анатомічних атласів.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Цвях О.О. Лекції з вікової фізіології та шкільної гігієни Режим доступу: <http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=413>
2. Литвинова Г.О. Гігієна з основами екології – К.: Здоров'я, 1999. – 368 с.
3. Мищенко В.П., Мищенко И.В. Физиология системы гемостаза. – Полтава: АСМИ, 2003. 124 с.
4. Філімонов В.І. Фізіологія людини: підручник. 4-е видання. Київ: ВСВ «Медицина», 2021. 488 с.
5. Філіпцова К. А., Топчій М. С. Практикум з вікової фізіології та шкільної гігієни: навчальний посібник. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2019. 218 с.

Додаткова література

1. Босенко А.І., Орлик Н.А., Топчій М.С. Фізіологія спорту. Навчальний посібник. Одеса, 2017.
2. Гайда С.П. Анатомія і фізіологія людини . – К.: Вища школа, 1980. - 216 с.
3. Неттер Ф. Атлас анатомії людини/ під ред. Ю.Б. Чайковського/ наук. пер. з англ. к.м.н. Цегельського А.А. – Львів: Наутілус, 2004. – 592 с.
4. Даценко І.І. Гігієна та екологія людини. Навчальний посібник. – Львів, Афіша, 2000. 248 с.